

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Список використаної літератури

1. Єна І. В. Комунікативна компетентність адвоката як важлива складова професії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. Т. 5 № 86. С. 158–162. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/25-4.pdf>

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кравченко Марина Олександрівна**

Спичак К. А.

студентка 2-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ І БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА АДВОКАТА ЯК ГАРАНТІЯ ЯКОСТІ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Сучасний розвиток правової системи України, процеси євроінтеграції та цифровізації суспільства зумовлюють підвищення вимог до рівня професійної компетентності адвокатів. Адвокатська діяльність вимагає не лише досконалого знання законодавства, а й здатності оперативно реагувати на його зміни, володіння сучасними технологіями, високого рівня правової культури та етичних стандартів. У цьому контексті безперервна освіта адвоката стає ключовим чинником забезпечення якості правничої допомоги, зміцнення довіри громадян до адвокатури та ефективного функціонування правосуддя.

На початку дослідження цієї теми важливо звернутися до визначення поняття «професійна компетентність». Так, І. Івашкевич трактує професійну компетентність як особистісне новоутворення студента, яке включає систему взаємопов'язаних компонентів. На думку дослідниці, структура професійної компетентності юриста охоплює мотиваційно-цільовий, когнітивний, соціальний, аксіологічний та аутопсихологічний елементи [1].

В. Ростовська визначає складові професійної компетентності через інтеграційні характеристики професій типу «людина-людина», які поєднують особистісні риси, теоретичну підготовку у сфері педагогіки та управління, практичну готовність до діяльності й прагнення до самовдосконалення [2, с. 15].

Теоретичні знання, отримані у закладі вищої освіти, становлять лише одну зі складових майбутнього успіху фахівця. Нарівні з ними

важливе місце займають практичні навички, що формують прикладний аспект компетентності. Таким чином, професійна підготовка юриста має ґрунтуватися на поєднанні теоретичних знань і практичних умінь, що разом утворюють основу професійної компетентності [3, с. 19].

Вимога повної юридичної освіти до осіб, які мають намір стати адвокатами, передбачена ч. 1 ст. 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі — Закон) [4]. До ефективних методів підготовки майбутніх адвокатів та формування практичних навичок під час навчання належать, окрім лекційних та практичних занять, моделювання судових процесів, рольові ігри, участь у діяльності юридичних клінік, де здобуваються навички представництва інтересів клієнтів, консультування, ведення переговорів і дослідження фактів.

Важливим напрямом розвитку компетентності є також практична підготовка студентів, яка дає змогу ознайомитися з реальним процесом правозастосування під керівництвом досвідченого юриста. Практика повинна охоплювати щонайменше дві з трьох основних галузей — цивільне, кримінальне або публічне право, та може проходити у судах, прокуратурах, юридичних компаніях, адміністративних установах, нотаріаті чи на підприємствах.

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 21 Закону, одним із професійних обов'язків адвоката є підвищення професійного рівня. Як підкреслює Н. Бакаянова, це не лише нормативно визначений обов'язок, а й внутрішня потреба адвоката, адже стрімкий розвиток суспільства та постійні зміни у законодавстві зумовлюють необхідність постійного вдосконалення знань як теоретиків, так і практиків [5, с. 329].

Законодавчі вимоги покликані гарантувати належну реалізацію конституційного права кожного на професійну правничу допомогу. Її якість безпосередньо залежить від рівня знань, досвіду та вміння адвоката застосовувати сучасні технології, що дозволяє ефективно захищати права та законні інтереси клієнтів. Постійне вдосконалення професійних знань сприяє підвищенню авторитету професії.

Необхідність безперервного навчання обумовлена також розширенням сфер адвокатської практики, що вимагає знання іноземних мов, міжнародного права та правових систем інших держав. М. Сорока зазначає, що до професійного зростання адвоката спонукають конкуренція на ринку правових послуг і прагнення до підвищення власного професійного рівня, що безпосередньо впливає на його репутацію [6, с. 112].

Постійне підвищення кваліфікації є важливим стандартом адвокатської діяльності, який визначає професіоналізм і ефективність усієї системи правосуддя. Як зазначається у звіті Генеральної дирекції Департаменту політики з прав громадян та конституційних справ Єв-

ропейського парламенту, підготовка адвокатів має ключове значення для формування європейської культури правосуддя [7].

В Україні порядок підвищення професійного рівня адвокатів України було удосконалено Рішенням Ради адвокатів України 13 грудня 2024 року № 90, відповідно до якого, підвищення професійного рівня адвоката є його важливим професійним обов'язком, дотримання якого має забезпечувати безперервне поглиблення, розширення й оновлення адвокатами своїх професійних знань, вмінь та навичок, за бажанням адвоката — здобуття нової спеціалізації або кваліфікації у певній галузі права чи сфері діяльності на основі раніше здобутої освіти і практичного досвіду, та забезпечувати адвокатів достатньою інформацією про зміни у чинному законодавстві, практиці його тлумачення та застосування [8]. Зазначений Порядок визначає адміністратором процесу підвищення професійного рівня адвокатів Вищу школу адвокатури при Національній асоціації адвокатів України, окреслює повноваження Ради адвокатів України і рад адвокатів регіонів, встановлює види підвищення професійного рівня адвокатів, регулює інші питання.

Професійна компетентність і безперервна освіта адвокатів є необхідними умовами реалізації завдань адвокатури, забезпечуючи ефективне виконання професійних обов'язків, дотримання високих етичних стандартів у правовій сфері. Розвиток системи підготовки майбутніх адвокатів, удосконалення порядку підвищення професійного рівня, імплементація міжнародних стандартів і передового зарубіжного досвіду у цій сфері є запорукою посилення авторитету адвокатури, престижу професії адвоката та гарантією якісного захисту прав громадян в Україні.

Список використаної літератури

1. Івашкевич І. Професійна компетентність юриста як психологічна проблема. *Проблеми сучасної психології*. 2016. Вип. 31. С. 94–107.
2. Ростовська В. Управління процесом формування професійної компетентності заступника директора з навчально-виховної роботи загальноосвітнього навчального закладу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.06 «Теорія та методика управління освітою». Київ, 2009. 22 с.
3. Кокун О. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2012. 200 с.
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 17.
5. Бакаянова Н. М. Підвищення кваліфікації адвоката у світлі реалізації принципів організації та діяльності адвокатури. *Право і суспільство*. 2012. № 2. С. 328–331.
6. Сорока М. М. Сучасні проблеми розвитку інституту адвокатури в Україні. Українські перспективи у світовому розвитку: матеріали науково-

практичної конференції (м. Київ, 4 листопада 2016 р.). Київ: *Університет економіки та права «КРОК»*, 2016 С. 111–113.

7. The Training of Judges and Legal Practitioners — Ensuring the Full Application of EU Law. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs. 2017 April, 12. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/583134/IPOL_IDA\(2017\)583134_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/583134/IPOL_IDA(2017)583134_EN.pdf) (дата звернення: 25.10.2025)
8. Порядок підвищення професійного рівня адвокатів України: затверджений Рішенням Ради адвокатів України 3 липня 2021 року № 63 (в редакції рішення Ради адвокатів України 13 грудня 2024 року № 90). URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2024-12-13-poryadki-90_6773f2c5d4bd9.pdf. (дата звернення: 25.10.2025).

Науковий керівник: завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України **Баканова Нана Мезенівна**

Суділовська О. О.

студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національний університет «Одеська юридична академія»

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ГАРАНТІЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ

У статті 1 Конституції України закріплюється, що Україна є правовою державою [1]. Правова держава — це модель організації суспільства, в якій закон стоїть вище будь-якої влади та права людини є недоторканими. Отже, в правовій державі на меті є дотримання прав і свобод людини та громадянина. В нашій державі це має прояв в розділі II Конституції України, де закріплені всі основні права, свободи та обов'язки, в тому числі право на безоплатну правничу допомогу [1]. Відповідно до ст. 131–2 Конституції України, професійну правничу допомогу здійснюють саме адвокати. Ця допомога є найяскравішим прикладом дотримання, забезпечення та захисту прав людини. Таким чином, правнича допомога стає конституційною гарантією і передбачає, що адвокат може захищати свого клієнта в кримінальному, представляти цивільному, конституційному, господарському й адміністративному судочинстві та захищати його права й інтереси.

Право на правничу допомогу є загальним правом, яке забезпечує захист прав людини [2] і може здійснюватися у різних формах, від-